

Izhaja vsak četrtek in velja za poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na doma za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrt leta 8 Din. Izven Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravnništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopušča do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so poštne proste. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.603. Telefon interurban 113.

Pod zastavo slovenskega ljudstva!

Zastava je zunanji znak programa kakšnega društva, njegovih načel, pravil, stremiljenj in ciljev. Vsako društvo, ki si oskrbi zastavo, se potruditi, da svoji vodilni ideji in svoji poglavitni težnji da na zastavi očiten in kolikor največ lep izraz. Okoli zastave se zbirajo člani društva, katerim služi kot zbiralna točka. Zastava gre pred njimi pri javnih nastopih, kadar je treba manifestirati za načela. Veselo plapolja nad njimi, kadar radost polni srce in igra v očesih tistih, ki grejo za njo. Ako pa prevladuje žalost, se tudi zastava pokrije s črno kopreno.

Zastava SLS — zastava slovenskega ljudstva!

Zastava slovenskega ljudstva je izročena v varstvo Slovenski ljudski stranki. Zastavonoša kakšnega društva je navadno mož, mladenič ali mladenka krepkega stasa, vedrega duha, plemenitega srca. Ako prematramo politične stranke v slovenskem ljudstvu, najdemo te lastnosti le pri Slovenski ljudski stranki. Ta stranka je številčno najmočnejša med slovenskim narodom, tako da se vsaka druga stranka more z njo le izdaleka primerjati. To je stranka jasnih načel in pogledov in natanko določenega programa za vse panoge našega duševnega, gospodarskega in političnega življenja. To je stranka velike ljubezni do slovenske domovine, do slovenskega ljudstva in vseh njegovih stanov, ljubezni, ki temelji na božji zapovedi in črpa svojo moč iz božje ljubezni. Na zastavo slovenskega naroda, sestavljeno iz narodnih barv, je pritrčila križ, ki je že od nekdaj znamenje in jamstvo zmage.

To je zastava borbe.

Naša borba velja zmagi pravičnih zahtev slovenskega ljudstva. Za pravice slovenskega naroda se je naša stranka borila v prejšnji državi, pa mora, žal, se boriti tudi v tej državi. To je bil težak in oster boj, ki je trajal od početka l. 1921, ko je začela ustavotvorna skupščina svoje delo, vse do najnovejšega časa. Zastava SLS je bila na čelu tistih, ki so se bojevali zoper pretirani, brezsmiselni in kruti centralizem v naši državi. Politični voditelji ljudstva, naši poslanci v Beogradu, so krepko držali v svojih rokah to zastavo. Ta zastava je porazila politične nasprotnike v beogradskem parlamentu, zlasti pa je porazila na volilnem bojišču vse pretirano centralistične slovenske stranke: samostalne demokrate, slovenske kmetijske in socialne demokrate.

Borba za zmago slovenskih pravic: politične samostojnosti slovenskega ljudstva, naše samouprave in avtonomije, še ni končana. Treba jo je nadaljevati do končne zmage. Kdor to zmago hoče, ta mora 11. septembra pod zastavo SLS iti na volišče ter glasovati za kandidate SLS. Vsaka kroglica, oddana v 1. skrinjico, bo delala naše politične nasprotnike ter pomogla k njihovu končnemu porazu.

To je zastava miru!

Naša stranka je odločna zagovornica miru med narodi in državami. Za ohranitev in utrditev miru med državami

se poteguje pri vsaki priliki in z vsemi sredstvi. Voditelj SLS dr. Korošec je bil v letošnjem poletju v Sofiji, kjer je deloval za približevanje Bolgarov naši državi, ker je ohranitev miru na Balkanu in v Evropi v veliki meri odvisna od prijateljskega razmerja med Jugoslavijo in bolgarsko državo. Imel je lepe uspehe.

Druge stranke ne delajo v tem smislu. Stjepan Radić je nedavno hudo razžalil Bolgare, ko je zahteval in priporočal, naj bolgarski kralj Boris odstopi. Samostalna demokratska stranka je nesposobna za pomirjevalno delo med narodi, ker je oboževalca fašistovskih gesel in nastopov. Socialna demokracija je stranka hujskanja na socialno revolucijo in razredni boj. Kdor torej hoče, da se prepreči vsaka vojna ter se ohrani in utrdi mir med narodi in državami, ta naj gre 11. septembra voliti pod zastavo SLS ter naj odda svojo kroglico v 1. skrinjico. Vsaka taka kroglica je oddana proti vojni in za ohranitev miru na svetu.

To je zastava dela.

Voditelji SLS so možje neumornega dela za ljudski blagor. Vse organizacije v našem ljudstvu: gospodarske, politične, prosvetne organizacije, so plod dela naše stranke. Z gospodarskimi organizacijami smo uresničevali načelo ljudske sodelnosti ter smo ljudstvo osvobodili iz nevarnih mrež raznih liberalnih oderuhov. S politično organizacijo smo ljudstvo vzgojevali in usposabljali za borbo proti zatiralcem slovenskih pravic. Z našo prelepo prosvetno organizacijo smo vzgojevali mladino in izobraževali narod, da zavzema v prosveti, izobrazbi in kulturi prvo mesto v državi. Na to svoje delo smo ponosni.

Politični voditelji naše stranke in našega ljudstva pa tudi spretno porabljajo vsa politična sredstva za delo za ljudski blagor. Kar so naši poslanci storili ona dva in pol meseca, ko so letos bili na vladi, je znano povsodi ter je jasen in glasen dokaz, kako vztrajno, spretno in uspešno je delo naših poslancev za gospodarsko dobrobit slovenskega ljudstva. Notranjepolitičen položaj v naši državi je tak, da bo naša stranka po volitvah najbrž zopet sodelovala v vladi. Započeto delo se bo potemtakem nadaljevalo.

Kdor torej hoče resno in uspešno delo za izobrazbo in napredek, za gospodarsko in politično osamosvojitve slovenskega ljudstva; kdor hoče rešitev ali omiljenje sedanje težke gospodarske krize; kdor hoče povzdigo vseh stanov in slojev slovenskega ljudstva; kdor hoče smoteno in blagonsko delo za blagor in dobrobit slovenskega ljudstva v narodni skupščini: ta bo 11. septembra pod zastavo SLS šel na volišče ter glasoval v 1. skrinjico. Pa ne bo prišel sam, temveč se bode z neutrudljivo agitacijo potrudil, da zbere pod zastavo SLS čim največ volilcev. Tako bo naša zmaga 11. septembra velika in sijajna. To bo zmaga slovenskega ljudstva!

Somišljeniki vsi na volišče!

ga skrivnostnega pisma? Da je bil grbavec za umor najet. Ta podmeta pa je — kakor sem že rekel — absurd. Oni strgani petgoldinarski bankovec je Elija Berger sam izročil policiji. Ako bi bil v resnici zločinec, bi tisti važni dokaz uničil ali skril, samovoljno pa bi ga nikdar ne dal iz rok. Kar pa se naposled tiče izpovedi cukrarija, niti najmanj ne dvomim o njegovi dobri veri, toda dosedanjim mojim podatki kažejo, da se g. A. Fischer glede osebe moti. Nazadnje pa v Budimpešti ni le enega grbavca. Ni nemogoče, da je umor izvršil majhen, sušičav človek, grbavec svetlih oči, toda ta ne more biti Elija Berger. . . . Berger je sploh dokazal tudi svoj alibi; za časa umora je bil v operi. Stric mu je kupil vstopnico, hišnik pa ga je spremil do gledališča.

— Samo do vhoda. Tega ne ve, ali je šel na gledalski prostor.

— Iz česar ne moremo dokazovati, da ni šel noter. . .

— Vi torej brezpogojno verujete v nedolžnost Elije Bergerja?

— Brezpogojno. In zato bom še danes predlagal, da se takoj izpusti. Ubogi grbavec je zelo bolan; razburjanja, ki so v zvezi s preiskovalnim zaporom, bi le pospešila njegovo smrt. Težka odgovornost bi nas zadela, ako bi ga še nadalje držali v zaporu. . . .

Tuzar, ki je ves čas stal pri oknu, ki se je odpiralo na Zrinjskega ulico in je pozorno poslušal kraljevega pravnikarja, se je opogumil in posegel vmes:

— Nasprotno bi nas zadela težka odgovornost, ako bi dali Eliji Bergerju priliko za beg. . . . Zelo mi je žal, da sem nasprotnega mnenja, ker trdno sem prepričan, da tega umora ni izvršil nikdo drugi, ko Elija Berger.

— Molčite! Ne vtičajte se v naše zadeve! Vi se na to ne razumete!

— Toda prosim. . .

— Ne ugovarjajte! — Enkrat za vselej vas opozorim, da v bodoče ne prestopate svojega oblastnega kroga, drugače bodele imeli z menoj posel. Vi ste dobili nalog, da izsledite grbavca in ga pripeljete pred g. kapetana, v slučaju, da ga najdete. Pravice, da ga zaslišite, niste imeli. Ravnotako ne za to, da mu odvzamete pismo. Kar je dovoljeno kapetanu in preiskovalnemu sodniku, tega vi ne smete sto-

Robert Košar, vinogradnik.

SLS za vinogradništvo.

Ako premotivamo delovanje raznih strank Slovenije, ki so bile dosedaj na vladi, moramo pač priznati, da je SLS idealno in praktično največ storila za dobrobit našega vinogradništva in vinske trgovine. Ni bila dolgo v vladi, a tudi v tej kratki dobi ima pokazati lepe uspehe:

1. Njen poljedelski minister dr. Kulovec je n. pr. takoj ob nastopu svojega resorja sklical jugoslovanske vinogradnike in trgovce, da zasliši njih mnenje glede vinske krize, svest si, da je vinogradništvo važna panoga našega narodnega gospodarstva.

2. Izrečenih smernic se je držal in prvokrat se je zgodilo, da je bil pod njegovim ministrovanjem navzoč pri pogajanjih z drugimi državami tudi ekspert za vinogradništvo. Z Avstrijo se je dosegel sporazum, da smemo iz Slovenije izvoziti na leto 80.000 hl vina in mošta po polovični ceni 30 zlatih kron, dočim je bila prej tarifna postavka 60 zlatih kron, za 100 litrov vina pod 13% alkohola. Začetek je storjen in samo na vinski trgovini in organizacijah vinogradnikov je ležalo, da izkoristijo to veliko pridobitev — ena vrata so se že odprla.

3. SLS je tudi podpirala dosledno vse domače organizacije in prireditve vinogradnikov ter je tudi gmotno podprla vinske zadruge v svojem vzvišenem cilju.

4. Dejansko pa je pomagala vsakemu posameznemu vinogradniku s tem, da je odpravila carino na galico in na žveplo ter na čilski soliter, ki tvori važno gnojilo naših vinogradov. V sedanji hudi denarni krizi se to pozna in prihranjene svote rastejo v milijone.

5. Vinogradniki smo posebno trpeli vsled visoke osebne dohodnine. Kdor je pridelal 2—3 polovnjake vina, se je že ujel v mrežo dohodnine. V vinorodnih krajih Slovenije je skoraj ni bilo vinogradnika, ki ne bi plačal tega davka. Z zvišanjem eksistenčnega minimuma se je oprostilo 40—50% vinogradnikov tega plačila, ker prevladujejo pri nas majhna posestva. Vsem drugim pa je olajšano plačilo z odpravkom 30% pribitka na osebno dohodnino, kar znaša lepo svoto letnih 12 milijonov dinarjev prihranka samo za Slovenijo.

6. Naj še omenim tudi doseženi prispevek 4 milijonov dinarjev za popravilo naših cest, ki so posebno v gorških krajih v tako slabem stanju, da so že ovirale dovoz in izvoz blaga.

7. Pridelane vina nam tudi ni treba več javiti finančni kontroli. S tem odpade marsikatera sitnost, prihranijo se pota in stroški.

8. Pri dedščinah so se znižale takse in istotako pri nakupu posestev. Vinogradi, ki imajo skoraj najvišjo cenilno vrednost, bodo to dobroto tudi občutili.

Ti kratki podatki naj zadostujejo v dokaz uvodnim besedam!

Pod PP vlado se je vpeljala carina na galico in sicer se je obtežila za 1 Din 32 p pri 1 kg. Ker rabi Slovenija letno 75—80 vagonov galice ali 750.000—800.000 kg, znaša torej prihranek vsled ukinjene carine na galico letno 990 tisoč do 1.056.000 Din za Slovenijo. — Cela Jugoslavija je

ritil! Vi ste navaden detektiv in se morate ravnati po navodilih predstojnikovih! Ste me razumeli?

— Razumel, g. pravnik.

— Nezaslišana drznost! — En, dva uspeha, ki pa ste jih — to ponavljam — dosegli slučajno, sta vam preveč vzbudila samozavest. Priznati morate, da ste tudi sedaj ustrelili kozla. . . . Drug detektiv bi na vašem mestu imel več uspeha. Ko da ste se hote oddaljili od pota, po katerem bi na lahek način našli pravega zločinca.

— Prosim, kateri je tisti pot?

— Povem vam. Kakor vem, ste zaslišali tudi gospo Horvat. Povedala vam je, v kakem odnosu je bil Gida Berenyi z umorjenim bratom. . . . Po njegovem bogastvu je hrepenel. Nepristano ga je nadlegoval; trudil se je, da ga odvrne od zakona, maščevanje je koval zoper njega. — Pred umorom mu je poslal pismo, v katerem ga k sebi vabi. . . . Bilo je torej edino v njegovem interesu, da se Nikolaj Berenyi odseli iz tega sveta. . . . In namesto tega, da bi krog hiše Gide Berenyi raziskovali, ste le grbavca podili, drugega pa ste pustili bežati.

Ubogi Tuzar! Tako se je počutil, ko človek, ki ga v grozni vročini polijejo z mrzlo vodo. . . . Vesel je bil, da je ušel iz kapetanove sobe. Pri vratih se je zaletel v orjaškega detektiva.

— Mojster, kaj novega?

— Nagrado sem dobil. . . . Pohvalili so me. — Napredoval sem. . . . Ali ne vidite, kako sijajno sem razporejen?

— Potem živeli! Greva piti!

— Nimam nič proti. — Hodi, sinko: napijeva se do črne zemlje. . . .

VI.

Zelenooki zdravnik.

Mihael Tuzar se je vso noč brez spanja premetoval v postelji. Njegova ambicija je bila žaljena, ker ga je pravnik tako neusmiljeno obrisal. Hej! Lahko je pravnik! — Snov za raziskovanje ima nabrano. Ubogi detektiv z veliko težavo nabere in zbere podatke, on pa komodno izbere to, kar lahko uporabi, in potem na podlagi tega sestavi ova-

Dr. Guthi Loma:

GRBAVEC.

Detektivski roman. — Iz madžarščine prevedel F. Kolenc.

— Na vse odgovorim. Naglašam, da svoje mnenje podpiram predvsem s subjektivnimi in psihičnimi razlogi. Kak vzrok je moral imeti Elija Berger, da je umoril Berenyja? — Ljubosumnost? — Saj vemo, da hčere Franca Horvata niti poznal ni. Na Horvatovem stanovanju nikdar ni bil. Njegovi boleznji je pripisovati, da je sporne, zbadljive narave; sam zase je živl, družbe se je izogibal in tako je težko verjetno, da bi deklet kje drugod videl. — Ali pa je morda iz maščevalnosti moril? — Prosim: ako dokazete, da je poznal Berenyja, da je enkrat, le enedinkrat govoril z njim, dopustim, da se je iz neznanega vzroka vzbudila v njem maščevalnost; dasi mu ne pripisujem tako močne volje in toliko energije, da bi maščevanje izvršil. Toda, kakor vem, nimamo nobenega dokaza, da je umorjenega moža poznal!

— To je res! . . .

— No vidite! — Na moje ugovore bi lahko odgovorili, da so ga materijalni razlogi silihi k umoru. — Na to pa je sploh neumno misliti. Denar Nikolaja Berenyi in vse predmete, ki imajo kako vrednost, smo našli nedotaknjene na licu umora. Elija Berger je bogat mladenič. Iz izpovedi strica vemo, da je velik del denarja prištelil. Ni pijanec, ne igra. . . . Ako bi bil potreboval denar, bi mu ga stric gotovo dal na razpolago. In ta okolnost odločno izključuje domnevo, da je bil najet za umor. Ker najeti se da le človek, ki ima od umora tudi sam korist, ali pa, ako je dobro plačan. Potem pa tudi, če kdo koga najame za tako strašno zločin, dobro izbere svojega človeka; slabotnega, sušičavega človeka se pri umoru ne posluži, četudi bi se sam ponudil. In nadalje sprejme tako vlogo le pokvarjen človek.

— Tako je. V vsem soglašam z vami, toda pred jasnimi dokazi ne moremo zapirati oči.

— Toda ako so moje premise pravilne, ti navidezni dokazi sami od sebe padejo. . . . Kaj se da razložiti iz one-

Letos do konca maja uvozila 602 vagona galice ali 602.000 kg. Prihranek znaša 7.946.400 Din.

Čilski soliter, katerega je Slovenija letos porabila o-krog 20 vagonov, je bil obtežen z 1 Din 10 p za 1 kg. Vseled ukini- n- carin- znaša prihranek radi četrt milijona Din.

Najhujše pa so zacarinjeni plugi in pluzni deli: 40 zlatih Din za plug in 35 zlatih Din za pluzne dele za 100 kg. Ker ima železni plug 65—70 kg, se je plačalo od vsakega komada 250—300 Din carine. Z ukinitvijo te carine so se v veliki meri znižali stroški za kmetijsko produkcijo.

Da bomo nasprotnike poznali.

Tri glavni »zadatki« radičevcev.

Pucelj pravi, da ima njegova radičevska podružnica tri glavne zadatke. (Ko bi vsaj slovensko pisal: »naloge«; op. ur.) Prvi zadatak: »Da ubijemo terorizem.« Zato pa so ubili hrvaški radičevci hrvaškega kmeta ljudske stranke in mu grozili, da bi ga pribili na križ, ako bi ga kam imeli! O tem beri posebej poročilo v tem listu. — Drugi zadatak: »Da ubijemo korupcijo.« Zato so dve leti skupaj z njo »delovali« na vladi. Sicer piše Pucelj: »Dosegli smo odstop Pašiča«, pa mi vemo, da ni odstopil, ampak le — umrl. Pa v večnost mu menda niso pomagali. — Tretji zadatak: »Da izenačimo davke.« Dve leti so ta zadatak tako izvrševali, da je plačeval Slovenec 1035 Din na glavo, Srb le 407 in Hrvat le 702 Din. Pucelj, ki je bil v vladi, je sam tako zračunal in on dobro ve, kakšne blagoslove je delil s svojega ministrskega stolčka.

Naš »zadatak«!

Ker bomo po vzgledu Pucelja ne le politično radičevski, ampak bomo tudi začeli hrvaško govoriti, zato vemo, da bo dne 11. septembra »naš zadatak«, da volimo vsi v 1. skrinjico SLS.

»Sami si izberimo zastopnike!«

Tako piše radičevsko glasilo. Pa je res pamet, ki je kratka kot kozji rep! Samega sebe tolče po ustih! Saj se je Radič sam postavil za kandidata, niso ga hoteli slovenski kmetje! Enako Prepeluh in drugi. Naše kandidate je postavilo ljudstvo na zaupnih sestankih. Ljudstvo si bo dne 11. septembra izbralo samo svoje zastopnike in to so: poslanci SLS.

Prepeluhovi gvanti.

Prepeluh ima več političnih gvantov. Rdeči je že obledel. Potem si je dal narediti obleko, da bi bil kot od naše stranke. Bil je urednik »Avtonomista«. Tedaj je prevračal Puceljevo železnico po svojem listu. Bil je torej konduktor. Zdaj se je oblekel v zeleno obleko radičevcev. Ta še najbolj pristojna njegovemu obrazu, ki je tudi že vse zeleno od jeze in zavisti, ko — kroglice ne bo! — Je pa res šuftarija, če se kdo tako preoblači, ljudje pa o tem — zvedo!

Radičevci v suženstvu.

Puceljev list piše: »Mi gremo nasproti pravemu suženstvu.« Mi moremo to njihovo tarnanje le potrditi, ker naši slovenski radičevci so že itak v pravem Radičevem suženstvu. Če so toliko zaslepljeni, le naj bodo, a slovenski kmet je brihten dovolj, da se v to suženstvo ne bo podal.

Gosposka komanda!

Radičevci tako vpijejo zoper gosposko komando. Mi bi jim verjeli, če bi je sami ne imeli! Pa ravno oni jo imajo! Radič je komandiral, da bo on predsednik slovenske kmetijske stranke, ki zato niti slovenskega predsednika nima! On je komandiral, da je uradnik-socijalist podpredsednik slovenske kmetijske stranke. On je komandiral, da kandidirajo v mariborski oblasti Radič kot nosilec, pa še dva Hrvata, en advokat dr. Odič in še eden, pa Prepeluh uradnik. Kmetje pa pridejo šele zadaj, kjer ni nobenih poslanskih mest. In to radičevsko početje, to je — gosposka komanda! In tisti, ki jo izvajajo, vpijejo na druge, zakaj jo izvajajo! Naši ljudje pravijo takim: »ferderban folk!« Radičevci sami pa: »pokvarena gospoda!«

bo. Kaj se on briga za trudapolno detektivno delo! Vse se h gotovemu obedu, z dobrim apetitom je in v peklo pošilja kuharja, ako včasih slučajno preveč soli juho . . . To ga boli najbolj, da redarni kapetan niti besede ni izpregovoril v njegovo obrambo, dasi je vedel za vsak njegov korak in ga je celo pohvalil za spretnost. Kdo je slišal, da general samo v zmagi hoče imeti del, za poraz pa prostega vojaka krivi! — No, nič za to! Šel je on že preko večjih stvari. Pri zaslišanju se že pokaže, da je imel on prav, ne pa ta prostaški pravnik. Časa je imel dovolj, da je lahko zopet premislil, kar je na policiji slišal . . .

— No, kolikor toliko ima prav ta pravnik. Dokazano ni, da je grbavec poznal umorjenega mladeniča; ako pa ga ni poznal, se vključ podatek izsledovanja čudno sliši, da bi dobro situiranega, poštenega Elija Bergerja, ki je ves čas neoporečno živel, za umor najeli. Mnogo dokazov je zoper njega, navidezno ima vseeno pravnih prav. Oni mir, s katerim je Berger poslušal grozno obdolžitve, ona iskrena nevolja, s katero je protestiral zoper obdolžitve, je v vsakem lahko vzbudilo vtis nedolžnosti . . . Logični zakon in zdrava pamet narekuje, da je grbavec nedolžen; moj nagon pa pravi, da je on morilec. Ako vse drugo pustimo na stran, ostane ono skrivnostno pismo, z ozirom na katero je Berger odrekel vsako pojasnilo. Sto proti enemu, da je med pismom in umorom vzročna zveza . . . Kdo ve? Morda je ravno Gida Berenyi pisal to pismo! Pravnik je najbrž dobro tipal, ko je rekel, da izpoved gospe Horvat na Gido Berenyija obrača pozornost. Edino njegov interes je bil, da so Nikolaja usmrtili . . . Le z usmrtništvo je lahko preprečil zakon, da bi potem lahko dobil do rok posestvo edinega brata . . . Iz tega pa ne sledi, da je grbavec nedolžen, marveč da je zločinski tovariš Gida Berenyi. Eden je podpihovalec, drugi pa storilec . . . Najprej treba ugotoviti, kdo je pisal ono pismo, oziroma poiskati treba podpihovalec . . .

Z načrtom je bil gotov in dasi se je nekoliko prenačil, se mora priznati, da ga je žensko zamislil.

Grbavec so izpustili iz ječe, odpotoval pa ni. Doma je ostal. Detektiv se je odločil, da ga ujame v past. Pisal mu bo pismo, po pisavi popolnoma enako onemu skrivnostnemu pismu. Verjetno je, da se grbavec pokori skrivnostnemu ukazu in obišče nepoznanega avtorja pisma. Skočil je

Kaj piše socijalist o Sloveniji.

Vodja slovenskih socijalistov, milijonar Anton Kristan je dne 28. julija t. l. napisal v ameriški slovenski list te-le besede: »Glede visokih davkov v Sloveniji in na Hrvaškem, nad katerimi se nekateri pritožujejo, moramo vpoštevati dejstvo, da so te pokrajine v vojnih letih obogatele in pridobile, med tem ko je Srbija trpela.« — Le socijalističnim skrinjicam, ki imajo tako sijajnega voditelja, nobene kroglice! Ti nas ja proglašajo, da smo vojni dobičkarji! Pa nismo sami Kristani, ki bi zamogli tako obogateti, kakor je on sam!

O zenačenju davkov.

»Domovina« vprašuje, zakaj ni SLS že zenačila davkov? Najprej naj nam odgovori, kdo je tisti, ki je neenake davke naložil! Krivca hočemo vedeti! Seveda, tega oni ne bodo pravili, ker to so oni sami. Več kot tri leta so vladali, radičevci pa dve leti, in v teh letih so se nalagali neenaki davki. Mi vemo, kdo jih je naložil. SLS pa je takoj, ko je prišla v vlado, znižala dohodnino za 30% in jo zjednačila z dohodnino drugih krajev. Pa, ko pride po volitvah v vlado, bo še druge davke zjednačila, davke, ki so jih krivično razdeljevala demokratska in radičevska zastopstva v raznih vladah.

»Pivko nas lepo uči.«

»Domovina«, ki vedno piše, da naj kmetje vendar mislijo s svojo glavo, pa piše g. Mikša, da demokrate Pivko lepo uči. Pivko je sicer učitelj, a političen učitelj je bolj slab, ker je hotel naučiti naše ljudi, naj se kratkoma pokorijo centralizmu, za katerega je glasovala njegova stranka. Takega učitelja je pač le še g. Mikša potreben.

»Klerikaleci so pustili katoliško Cerkev na cedilu.«

Tako strašno se boji »Domovina«. Kdo bo kat. Cerkev zdaj branil? Menda Žerjav? Da bi se takoj ponovila zgodba o kozlu, ki je bil — vrtnar.

»Sramota za Slovence.«

»Sramota za Slovence, da se pri nas nobene volitve ne morejo izvršiti brez ostudnih laži, klevet in lumparij.« — Te besede je »Domovina« spričo svojih številnih osebnih napadov, svojih laži, klevet in obrekovanj napisala — drugim v nauk. Izderi bruno iz svojega očesa!

Čast takim možem!

Naši volilci bodo šli letos vsi volit. Dobro razpoloženje za udeležbo pri volitvah se opaža skoro povsod. Letos jih bo malo, ki bodo doma ostali. Ljudstvo je spoznalo veliko važnost volitev dne 11. septembra. Naši vodilni pristaši dobivajo od vseh strani pisma, kako navdušenje vlada za sedanje volitve.

Župan V. K. iz Slovenskih gorci piše: »Dne 8. avgusta sem bil tako nesrečen, da sem si izpahnil nogo. Prikljen sem na bolniško postelj. Neznosne bolečine imam. Ali trdno upam, da v toliko okrevam, da se dne 11. septembra udeležim volitev. Če drugače ne bo šlo, pa pojde s konjickom. Dal Bog, da bi naša stranka dobila veliko večino pri sedanjih tako važnih volitvah. Volilci naše občine bodo šli vsi do zadnjega volit Slovensko ljudsko stranko . . .«

Od Marije Snežne piše mlad mož: »Ni mi žal, da sem se v nedeljo udeležil shoda SLS. Še nikdar nisem bil na shodu Vaše stranke. Leta 1925 so me znorili samostojneži, a letos meseca januarja pa Gorišekovi demokrati. Ko sem pa v nedeljo poslušal prepričevalne besede govornikov SLS, sem sklenil, da bom dne 11. septembra prvokrat volil SLS. Pa ne samo to: Nagovoril bom vse znance, da bodo volili tako kot jaz. In v nedeljo, dne 11. septembra, bom šel od hiše do hiše in bom skušal vse volilce spraviti na volišče za prvo skrinjico. Povem vam odkrito: Spoznali smo, da se moramo Slovenci držati samo ene stranke, če hočemo kaj doseči . . .«

Objavim izjave teh mož, da bodo tudi drugod volilci tako storili.

iz postelje in napisal pismo: »Pridi! Čakam te!« — Izvrstno je znal ponarejati. V par trenutkih je bil gotov z zvestim prepisom pisma, ki ga je našel v grbavčevi denarnici. Narisal je tudi mrtvaško glavo. Pismo je dal v ovitek, napisal naslov, potem pa se je hitro oblekel, a ne v vsakdanjo sivo obleko. Na obraz si je pritril brado, pod nos spikaste brke. Oblekel je črn jopič, ponošene plave hlače, na glavo je nataknil mehke črne klobuk, široki krajec si je uravnal spredaj navzgor, zadaj pa si ga je potegnil dol do vratu. Pogledal je v ogledalo in si zadovoljno mencil roke. Sobarica je komaj spoznala detektiva, ki se je prelevil v premo-garja. Pismo je vrgel v najbližnji poštni nabiralek, potem pa se je podal v Velikopoljsko ulico na stražo. Zjutraj od osme popoldan do dveh je postal pred grbavčev hišo. Med tem časom se je pojavil na ulici hišnik, bivši redar. Tuzar ga je hotel preizkusiti: ali ga spozna v tej obleki. Pristopil je k njemu, mu pogledal v oči in prosil ognja. Oni mu je brez vsake slutnje dal cigaro, da si je lahko prižgal. — Krog poldan je prišel pismošoj. Gotovo mu sedaj izroči pismo. Premeteni detektiv se ni varal v računih . . . Nekako krog dveh je Elija Berger stopil skozi vrata. Previdno se je ozrl krog sebe, ali ga morda ne vidi kak znanec, potem pa je šel. Tuzar, da ne bi vzbujal suma, je pred njim korakal . . . Na voglu Andrašjeve ulice je fijakerska postaja. Grbavec se ustavi; razmišlja, ali bi z vozom nadaljeval pot, toda hitro se premisli in peš gre skozi Akacij-sko ulico na Kerepeško ulico, na Jožefovo cesto in odtam v Pratersko ulico. Pred hišo št. 18 se ustavi in izgine skozi vrata.

Tuzar se šele sedaj domisli, da se je nerodno prenačil. Stori je napako, ki se sploh ne da popraviti. Elija Berger namreč ne slut, da je pismo, ki ga je opoldan dobil, ponarejeno. Sedaj gotovo izve, da je goljufan in bode v bodoče bolj previden. Mogoče celo odpotuje. Slutnja se vzbudi tudi v onem drugem in vsega bo konec! — Lase si je pulil od jeze . . . Videl je, kako je Berger počasi šel v prvo nadstropje in pozvonil pri vratih nasproti stopnicam. Kakor se zdi, ni bilo doma nikogar, ker se vrata niso odprla . . . Grbavec je nekaj časa čakal, potem pa je prišel dol po stopnicah na ulico in se podal proti Jožefovi cesti.

Tuzar si je odahnil. Velika sreča, da tujca ni bilo doma. Se razume, da je šel v nadstropje, da izve, pri kom je

Medžimurci ne marajo Radiča.

Iz Strigove piše naš prijatelj:

Res velika večina nas je, ki smo do sedaj volili »zafuranega« Radiča. Toda bedno ljudstvo si ni samo tega krivo. Iskalo si je pomoči in volilo je tistega, ki je več obetal. A Radič niti ene svoje obljube ni izpolnil. Obljubljal je Hrvatom mleko in med, a volilci so ostali vedno na cedilu. Niti ene stotinke tega Radič ni dosegel za Hrvate, kar so dosegli poslanci Slovenske ljudske stranke za svoje Slovence. Vendar še upamo, da ni prepozno. Po Radičevi krivdi ljudstvo v Medžimurju strašno trpi. Niti popisati se ne da, kako smo tu pomoči potrebni.

Radič, hvala Bogu, pri teh volitvah ne bo več imel tako obilne žetve, kakor do sedaj. Narod se obrača proč od njega in prestopa k Hrvatski ljudski stranki, sestri Vaše stranke. In če bi prišli poslanci Slovenske ljudske stranke k nam, ljudstvo bi šlo vso za njimi, ker gre glas po Medžimurju, da slovenski poslanci svoje ljudstvo ljubijo in se zanj tudi potegnejo. Radičevci pa samo ob volitvah pridejo k nam po kroglice, potem pa se za ubogo ljudstvo ne zmenijo več.

Slovence mi tu zelo spoštujemo. Saj smo prav za prav eno in isto. Ker je v Sloveniji mnogo bolje nego pri nas, si mnogi želijo pod Slovenijo. Ubogo ljudstvo nima tu skoro nobenih pravic. Radičevci pa se za naše pritožbe sploh nikdar ne zmenijo . . .«

Ljudski zapeljivci, tako lahko mirno imenujemo Radičevce, povsod zgrabljajo. Če že Hrvati, osobito naši sosedi Medžimurci, zmetujejo in odklanjajo Radiča, potem vsaj mi Slovenci ne bodimo tako bedasti, da bi še Radiču dali svoje glasove.

Vsi na volišče, da bo naša zmagaja sijajna!

Pri volitvah v oblastno skupščino dne 23. januarja t. l. je ostalo skoro polovico volilcev doma. Iz hribovitih krajev ljudje vsled slabih poti in grdega vremena niso mogli na volišče. Ker so volitve sedaj v letnem času, ne bo ne ledu, ne snega, ki bi onemogočil prihod starih in bolehnih volilcev. Mirno lahko trdimo, da so večinoma vsi, ki so po zimski ostali doma, pristaši SLS. In te volilce moramo letos dne 11. septembra spraviti na volišče!

Volitve za narodno skupščino so največja pravica vsakega državljanca. Kako boš volil in ali boš volil, od tega je odvisno, kako poslanci pridejo v narodno skupščino, kako vlado dobimo in kako se bo v bodoče v državi vladalo in gospodarilo. Vsa tvoja pridnost in skrb pri domačem gospodarstvu ti ne bo nič pomagala, če bodo po tvoji krivdi zmagale pri volitvah take stranke, ki ne bodo poznale v državnem gospodarstvu poštenosti in pravice.

Možje in mladeniči — volilci! Pojdite vsi do zadnjega na volišče! Saj volitev ni tako težko delo. Greš na volišče, tam dobiš kroglice, jo spustiš kar v prvo skrinjico, nato še pomoliš prazno pest v ostale skrinjice, pa greš domov in izvršil si važno, velevažno delo. To opravilo vendar ni tako težko. Hudo je samo tam, kjer imajo daleč na volišče. Ali tudi ta težava se prenese, če je le malo dobre volje.

Da bo naša zmagaja 11. septembra sijajna in da se je bo vse slovensko ljudstvo veselilo, pojdimo volit vsi do zadnjega. Spravimo pa na volišče vse sosede, vse znance, tudi stare in bolehne! Naprezite konje ali vole in z vozovi po vsakega volilca, ki je betežen, onemogel ali pa iz kakega drugega vzroka sam ne pojde volit.

Kaka čast bo za one občine, ki bodo spravile vse, ali pa vsaj 80 do 90 odstotkov volilcev na volišče!

Zatorej: Vsi na volišče!

Vse kroglice samo v eno skrinjico in to je prva!

pozvonil grbavec. Pred vrati je bila steklena tablica z napisom: »Dr. Deziderij Popp, zdravnik vsega zdravilstva. Ordinira od 3. do 5. ure.« — Berger je torej zdravnika iskal in ker ga ni našel doma, se pozneje najbrž vrne. To pa treba na vsak način preprečiti. Hitel je na policijo, da bi našel Kopeka. Orjak ravno v tistem trenutku stopi iz sobe policijskega svetnika Žarmay.

S povešeno glavo in kiselim obrazem se opoteka po hodniku. Gotovo so ga obdelali do črne zemlje; najbrž je zopet strelil kakega osla.

— Kopek, stoj za trenutek!

— Kdo me kliče?

— Sinko, ali me ne poznaš?

— Mojster! V tej obleki? . . .

— No, kaj je? Zakaj si tako potrt?

— Zopet so mi ukradli zlato uro!

— Reči moram, lep detektiv si! — Gotovo so mislili, da si kak dobrodušen dedec z dežele.

— Mogoče. Ta kožuh sem imel na sebi tudi takrat, ko so mi denarnico izmaknili.

— K vragu s tem kožuhom! — Radi velikanske postavte tako spoznajo že iz kilometerske daljave . . . Vidiš, sinko, dobro bi bilo, ako bi se tudi ti privadil umetnosti prelevanja . . . Recimo, da bi se v pol uri preoblekel v prtijažnega nosača.

— Joj, prosim, na to se ne razumem!

— Poskusi! — Tu imaš deset goldinarjev. Na Novem trgu si kupiš jopič in kapa. Kar ostane, je tvoje . . . Potem greš na grbavčev dom.

— Zakaj?

— Poslušaj! Glej mi v oči, ko ti govorim! — Poveš mu, da te je poslal dr. Deziderij Popp iz Praterske ulice. Ne pozabi: dr. Deziderij Popp!

— Grem.

— Ali se ti je zmešalo? Niti ne več, kaj mu moraš sporočiti . . . G. doktor zelo obžaluje, da se je moral g. Elija Berger zastoj truditi, v naglici je bil poklican k nekemu bolniku.

(Dalje prihodnjik.)